

на Постановою Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 № 368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/stru#Stru>

REFERENCES

“Bankivska systema 2015: vyklyky ta perspektyvy” [Banking system 2015: Challenges and Prospects]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>

Krupka, M. I. et al. *Bankivska systema* [Banking system]. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2013.

Kornyliuk, R. “Nobelivskiy laureat z ekonomiky-2014: borotba z monopoliiamy shkodyt innovatsiiam” [Nobel Laureate in Economics 2014: the fight against monopolies harm innovation]. Forbes Ukraina. <http://forbes.ua/ua/opinions/1380821-nobelivskij-laureat-z-ekonomiki-2014-borotba-z-monopoliiami-shkodyt-innovatsiiam>

Kornyliuk, R. “Reitynh zhyttiezdatnosti bankiv - 2015” [Rating viability of banks - 2015]. Forbes Ukraina. <http://forbes.ua/ua/business/1388299-rejting-zhyttiezdatnosti-bankiv-2015>

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

[Legal Act of Ukraine] (2009). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/421-2009-p>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

[Legal Act of Ukraine] (2001). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/stru#Stru>

Mishchenko, V. I. et al. *Sanatsiyni bank – «bridzh-bank» iak mekhanizm roboty z nezhyttiezdatnymy bankamy* [Curative Bank – “Bridge Bank” as a mechanism for working with defunct]. Kyiv: UBS NBU, 2011.

Ofitsiina Internet-storinka Natsionalnoho banku Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua>

УДК 368:[336.77:332.2]

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ СТРАХУВАННЯ ІПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ

© 2015 ВИШНЕВСЬКА О. О.

УДК 368:[336.77:332.2]

Вишнеvsька О. О. Економічний зміст страхування іпотечних кредитів

Як свідчить зарубіжний досвід, страхування поряд з іншими методами управління ризиками в кредитуванні відіграє важливу роль і може стати стимулюючим фактором розвитку іпотечного кредитування. Для ефективного функціонування ринку іпотечного кредитування та створення і запровадження комплексних програм страхування іпотечних кредитів необхідно дослідити сутність страхування іпотечних кредитів та їхнє місце в системі іпотечного кредитування. У статті проведено дослідження сутності схожих за функціональним навантаженням, але водночас різних страхових продуктів: страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечних кредитів та іпотечного страхування. Виявлено ряд відмінностей між цими видами страхування щодо наявності суб'єктів та ризиків, які виникають у процесі взаємовідносин сторін і пов'язані з їх майновими інтересами. За результатами дослідження автором сформульовано визначення поняття «страхування іпотечних кредитів», обґрунтовано функції страхування іпотечних кредитів та його особливості.

Ключові слова: іпотека, іпотечний кредит, страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечного кредиту, іпотечне страхування.

Бібл.: 12.

Вишнеvsька Оксана Олексіївна – аспірантка, кафедра страхування, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: ovishnevska@yandex.ru

УДК 368:[336.77:332.2]

Вишнеvsькая О. А. Экономическое содержание страхования ипотечных кредитов

Как показывает зарубежный опыт, страхование наряду с другими методами управления рисками в кредитовании играет важную роль и может стать стимулирующим фактором развития ипотечного кредитования. Для эффективного функционирования рынка ипотечного кредитования, а также создания и внедрения комплексных программ страхования ипотечных кредитов необходимо исследовать сущность страхования ипотечных кредитов и их место в системе ипотечного кредитования. В статье проведено исследование сущности похожих по функциональным нагрузкам, но в то же время различных страховых продуктов: страхования ипотечного кредитования, страхования ипотечных кредитов и ипотечного страхования. Выявлен ряд различий между этими видами страхования в контексте субъектов и рисков, которые возникают в процессе взаимоотношений сторон и связаны с их имущественными интересами. По результатам исследования автором сформулировано определение понятия «страхование ипотечных кредитов», обоснованы функции страхования ипотечных кредитов и его особенности.

Ключевые слова: ипотека, ипотечный кредит, страхование ипотечного кредитования, страхование ипотечного кредита, ипотечное страхование.

Библ.: 12.

Вишнеvsькая Оксана Алексеевна – аспирантка, кафедра страхования, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: ovishnevska@yandex.ru

UDC 368:[336.77:332.2]

Vyshnevska O. O. Economic Content of Mortgage Insurance

As the foreign experience shows, insurance, along with other methods of credit risk management plays an important role and could be a catalyst for development of mortgage lending. For the effective functioning of the mortgage lending market, as well as for the establishment and implementation of integrated programs of mortgage loans insurance, the content of insurance of mortgage loans and their place in the system of mortgage lending must be explored. The article researches the content of the similar in functional loads, while also different insurance products: mortgaging insurance, mortgage lending insurance and mortgage insurance. A number of differences between these types of insurance has been disclosed in the context of subjects and risks that arise in the relationships of the parties and are related to their proprietary interests. According to results of the research, the author formulated definition of the concept of «mortgage insurance», functions of mortgage lending insurance and its features have been substantiated.

Key words: mortgage, mortgage loan, mortgaging insurance, mortgage lending insurance, mortgage insurance.

Bibl.: 12.

Vyshnevska Oksana O. – Postgraduate Student, Department of Insurance, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: ovishnevska@yandex.ru

Створення системи довгострокового житлового іпотечного кредитування в Україні є одним із важливих державних завдань. Водночас повноцінне функціонування цієї системи гальмується багаточисленими ризиками, які виникають на кожному з етапів іпотечного кредитування. Тому на надійність системи довгострокового іпотечного житлового кредитування та збільшення обсягу українського іпотечного ринку впливає, насамперед, розвиток та гнучкість банківської системи країни та система страхування. Страхування, як ефективний метод мінімізації ризиків, дозволяє підвищити рівень доступності іпотечних кредитів.

Дуже популярними серед зарубіжних фінансово-кредитних установ є комплексні страхові програми, які ефективно застосовуються для захисту кредитора і позичальника від ризику невиконання або неналежного виконання позичальником зобов'язань по кредитах під заставу житла. В Україні ситуація дещо інша. Страхування, як інструмент управління ризиками при іпотечному страхуванні, використовується сьогодні частково, комплексні страхові продукти пропонують лише окремі страховики. Через це дослідження теоретико-методичних засад страхування іпотечних кредитів, його ролі в іпотечному кредитуванні є актуальним і важливим.

Досліджували теоретичні основи страхування іпотечних кредитів чимало вчених-економістів: А. М. Годіна, С. В. Фруміна, О. М. Калівшко, В. І. Савич, І. О. Лютий, О. А. Козлова, Ю. П. Субботович, Г. Ю. Марченко, А. І. Тутаява, Т. А. Федорова та інші.

Аналіз проведених вітчизняними фахівцями наукових досліджень показує, що вони мають фрагментарний характер, не відображаючи повною мірою економічну сутність та місце страхування іпотечних кредитів у цілісній системі іпотечного кредитування.

Метою статті є дослідження економічної сутності страхування іпотечних кредитів. Відповідно до поставленої мети визначено коло завдань, спрямованих на її досягнення:

- ✦ дослідити сутність схожих за функціональним навантаженням послуг: страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечних кредитів та іпотечного страхування та виокремити відмінності між ними;
- ✦ запропонувати власне визначення поняття «страхування іпотечних кредитів»;
- ✦ обґрунтувати функції страхування іпотечних кредитів та його особливості.

Розвиток ринку страхування іпотечних кредитів напряму залежить від розвитку окремих складових інфраструктури іпотечного ринку та від темпів зростання обсягів іпотечного кредитування. Тож цілком природно, що при дослідженні сутності страхування іпотечних кредитів базуючими і взаємопов'язаними з ним дефініціями є іпотека, іпотечний кредит, іпотечне кредитування.

Іпотека, яка лежить в основі іпотечно кредитних відносин, має багатовікову історію, у процесі якої відбувалися зміни не тільки самого поняття, а й учасників іпотечних відносин. Нерухомість завжди цінувалась у банківській справі як надійна гарантія повернення позики. Застава нерухомого майна (землі, підприємств,

споруд, будов, інших об'єктів, безпосередньо пов'язаних із землею) з метою отримання в банку довгострокового кредиту називається іпотекою.

Згідно із Законом України «Про іпотеку» «іпотека є видом забезпечення виконання зобов'язання нерухомим майном, що залишається у володінні та користуванні іпотекодавця, згідно з яким іпотекодержатель має право у разі невиконання боржником забезпеченого іпотекою зобов'язання одержати задоволення своїх вимог за рахунок предмету іпотеки переважно перед іншими кредиторами цього боржника у порядку, встановленому цим Законом» [1]. Таким чином, у цьому визначенні деталізуються права та обов'язки кредитора та позичальника при використанні застави нерухомого майна.

Особливою формою кредиту, яка пов'язана з наданням позик під заставу нерухомого майна (землі, виробничих або житлових будівель тощо) – є *іпотечний кредит*. Іпотечні позики в сучасних умовах найчастіше використовуються для фінансування придбання, побудови і перепланування житлових і виробничих приміщень, а також освоєння земельних ділянок і надаються на довгостроковій основі. Іпотечний кредит стає можливим лише за умови приватної власності на землю і нерухомість та має, як правило, чітке цільове призначення. Особливістю іпотечного кредиту є те, що заставою для його надання може виступати та нерухомість, на купівлю якої він береться.

Суб'єктами іпотечного кредиту є:

- ✦ кредитори з іпотеки – іпотечні банки або спеціалізовані іпотечні компанії, а також універсальні комерційні банки;
- ✦ позичальники – юридичні та фізичні особи, які мають у власності об'єкти іпотеки або мають поручителів, які надають під заставу об'єкти іпотеки на користь позичальника.

Об'єктами іпотечного кредиту є житлові будинки, квартири, виробничі будинки, споруди, магазини, земельні ділянки тощо. Розмір іпотечного кредиту визначається у вигляді частини вартості об'єкта іпотеки. Ця обставина дозволяє навіть отримувати під заставу одного й того самого нерухомого майна додаткові іпотечні позики. Заставне майно залишається у позичальника, який продовжує його експлуатувати, тобто зберігає своє право власника [2].

За результатами проведеного дослідження сутності поняття «іпотечний кредит» можна виокремити два найбільш поширені погляди науковців:

1. Іпотечний кредит – це особлива форма кредиту, зобов'язання, повернення якого забезпечене заставою нерухомого майна (іпотекою) [1, 2, 3].

2. Іпотечний кредит – це правовідносини, які виникають за договором про іпотечний борг (кредит) між кредитором і позичальником з приводу надання коштів у користування із забезпеченням виконання зобов'язання іпотекою [4].

На наш погляд, найбільш точним і повним є друге визначення іпотечного кредиту, адже у взаємовідносинах між кредитором і позичальником предмет їх спільного інтересу – іпотечний кредит – породжує різні правничо-

економічні ситуації: для позичальника – зобов'язання повернути позичену суму, а для кредитора – право вимагати її отримання у попередньо узгодженому обсязі й терміні. Невиконання цих домовленостей загрожує кредитору фінансовими збитками. Таким чином, основний ризик кредитної операції матеріально проявляється у неповерненні боргу, а юридично – у невиконанні взятих зобов'язань.

Через загрозу цих ризиків використання методів їх попередження та мінімізації набуває особливої актуальності. Одним із ефективних методів управління ризиками, які притаманні кредитній сфері, виступає страхування, що є специфічною формою захисту інтересів суб'єктів кредитних відносин.

Слід зазначити, що нормативно визначеного поняття «страхування іпотечних кредитів» в українському законодавстві не існує, як і немає і єдиної думки серед науковців щодо його сутності.

У сфері отримання іпотечного кредиту та захисту його від різноманітних ризиків за допомогою страхування науковцями та фахівцями використовуються такі поняття: страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечного кредиту та іпотечне страхування. Але ототожнювати їх не можна, вони мають різне смислове призначення.

Страхування іпотечного кредитування є найбільш повним поняттям у порівнянні зі страхуванням іпотечних кредитів. Адже страхування іпотечного кредиту – це лише одна з ланок складного механізму кредитування.

Підтверджуючи нашу думку, проф. Т. О. Федорова наголошує, що страхування іпотечного кредитування стосується не лише ризиків наявної нерухомості, а й захищає інтереси учасників іпотечного та будівельного процесу [5].

В. К. Южельський розкриває цікавий підхід до розуміння іпотечного кредитування, даючи підстави розглянути страхування іпотечного кредитування досить різнобічно. Дослідник звертає увагу на те, що іпотечне кредитування слід розглядати у широкому і вузькому розумінні. У вузькому розумінні – як різновид споживчого кредиту, що надається для конкретного цільового використання, а саме – на будівництво, придбання або модернізацію житла, що забезпечені заставою нерухомості. У широкому розумінні іпотечне кредитування є складною, багатогранною економічною системою, яка включає в себе кредиторів, позичальників, поручителів, інвесторів, ріелтерів, забудовників, страхові компанії, оцінювачів, архітекторів і державні спеціалізовані органи [6]. Отже, можна зробити висновок, що страхування іпотечного кредитування забезпечує захист майнових інтересів учасників ринку іпотечного житлового кредитування.

Під страхуванням іпотечного кредитування слід розуміти забезпечення інтересів як основних суб'єктів, якими в данному випадку виступають кредитори і позичальники, так і допоміжних суб'єктів іпотечного кредитування. Деталізуючи, доцільно розглядати страхування всіх ризиків, притаманних кожному етапу реалізації будівельного проекту із використанням схеми іпотечного кредитування. До цих етапів належать: під-

готовка техніко-економічної документації за будівельним проектом; передінвестиційне обговорення проекту будівництва житла між банком і замовником; укладення кредитного договору та інших супутніх документів надання позики замовнику; укладення договору підяду; укладення договорів поставки; закупівля матеріалів і обладнання; поставка матеріалів і обладнання для будівельно-монтажних робіт підрядника; здійснення будівельно-монтажних робіт і здача об'єкта замовнику; укладення договору з ріелторами про реалізацію житла; надання банку висновку оцінщика про вартість житла; укладення кредитного договору (договору іпотеки) і надання покупцю іпотечного кредиту; оформлення житла у власність покупцю; розрахунки за кредитом, наданим банком замовнику на реалізацію будівельного проекту; розрахунки замовника з ріелтором за продаж житла; розрахунки за іпотечним кредитом, наданим покупцю на купівлю квартири [7].

Отже, при страхуванні іпотечного кредитування можуть бути застраховані ризики, які притаманні реалізації будівельного проекту з використанням схеми іпотечного кредитування і які стосуються економічних інтересів всіх суб'єктів іпотеки.

Водночас, не можна вважати тотожними поняття «страхування іпотечного кредиту» і «іпотечне страхування». Науковці А. Б. Копейкін, І. М. Антонова, Л. Векшин визначають іпотечне страхування як вид кредитного страхування, який захищає кредиторів від ризику збитків, які можуть виникнути в результаті дефолту позичальника, тобто невиконання або неналежного виконання зобов'язань по кредитах під заставу житла [8, 9, 10]. З таким визначенням можна погодитися, якщо розглядати його відповідно до страхування іпотечного кредиту. А іпотечне страхування – це комплексне страхування, ризики якого можна віднести до всіх трьох галузей страхування (особисте, майнове, відповідальності) за аналогією з кредитним, сільськогосподарським страхуванням.

Так, дослідники А. М. Годін і С. В. Фруміна наголошують на тому, що іпотечне страхування – це страхування притаманних іпотечній діяльності ризиків, які відносяться до категорії страхових [11]. Професор Т. А. Федорова розглядає іпотечне страхування як різновид кредитного страхування, у якому видами є страхування професійної відповідальності розробників проектно-кошторисної документації при будівництві, страхування відповідальності оцінювачів майна, страхування будівельно-монтажних робіт, страхування професійної відповідальності ріелторів, страхування цивільної відповідальності будівельників, страхування ризиків лізингових угод [5].

За своєю сутністю і сукупністю ризиків, які супроводжують іпотечну діяльність, поняття «іпотечне страхування» є певною мірою схожим з поняттям «страхування іпотечного кредитування» і тому підтвердженням є думка науковця Козлової О. А. [12].

Підсумовуючи проведений розгляд сутності таких послуг, як страхування іпотечного кредитування, страхування іпотечного кредиту та іпотечного страхування, можна зробити висновок, що страхування іпотечних кредитів за своїм змістом є вужчим поняттям у порівнянні

зі страхуванням іпотечного кредитування та іпотечним страхуванням. При страхуванні іпотечного кредиту відбувається захист інтересів кредитора у випадку неплатоспроможності боржника за іпотечним кредитом.

Страхування іпотечних кредитів належить до заставного, а не делькредерного страхування. Через це страхування іпотечних кредитів передбачає, що страхувальником виступає позичальник, а вигодонабувачем – банк у частині, що дорівнює заборгованості позичальника за кредитним договором.

Основним ризиком у страхуванні іпотечних кредитів є невиконання або неналежне виконання зобов'язань позичальника згідно з іпотечним договором щодо повернення отриманого кредиту і відсотків за ним внаслідок причин обумовлених договором.

Основні причини неповернення іпотечних кредитів позичальниками такі:

- ✦ знищення, пошкодження, втрата нерухомого майна, вказаного у договорі про іпотеку;
- ✦ настання смерті або втрати працездатності позичальника;
- ✦ втрата об'єкта застави в результаті зупинення на нього права власності з боку страхувальника;
- ✦ настання цивільної відповідальності заставодавця за зобов'язаннями, що виникли внаслідок завдання шкоди життю, здоров'ю чи майну третіх осіб у результаті експлуатації нерухомого майна, яке є предметом застави.

За результатами проведеного дослідження сформульовано авторське визначення сутності страхування іпотечних кредитів. *Страхування іпотечних кредитів – це економічні відносини, що забезпечують страховий захист кредитора від ризику невиконання або неналежного виконання позичальником зобов'язань по кредиту під заставу житла.*

Сутність економічної категорії розкривається через її функції, специфічні особливості або ознаки. Проектуючи функції страхування на страхування іпотечних кредитів, можна виділити основні і додаткові.

До основних функцій варто віднести ризикову, попереджувальну та контрольну, а до додаткових – інвестиційну, соціальну і демографічну функції.

Головною функцією страхування іпотечних кредитів є *ризикова*, яка передбачає, що страхувальник через укладений договір страхування перекладає фінансові наслідки певних ризиків на страхові компанії.

Попереджувальна функція передбачає широкий комплекс заходів страховика щодо недопущення настання страхових подій або зменшення їх негативних наслідків. У межах цих заходів слід виділити правовий вплив на страхувальника через закріплення у договорі страхування обов'язків щодо створення умов для збереження застрахованого майна (наприклад, предмета іпотеки).

Контрольна функція у страхуванні іпотечних кредитів має передбачати жорсткий контроль з боку уповноважених державних органів за формуванням цін на страхові продукти, страхових резервів тощо, враховуючи соціальний характер іпотеки.

Інвестиційна функція має два аспекти. З одного боку, враховуючи довгостроковий характер іпотечного страхування, інвестиційні можливості страхової компанії розширюються. Але, враховуючи соціальний характер іпотеки, цілком ймовірно припустити, що страхування іпотечних кредитів певною мірою належить саме до низькоприбуткових видів страхування. З іншого боку, власники нерухомості можуть отримувати кредит під заставу нерухомості на власні інвестиційні цілі, а страхування надасть вагомий гарантії для кредитора [4].

Соціальна та демографічна функції у страхуванні іпотечних кредитів тісно між собою пов'язані. Страхування іпотечних кредитів виконує відразу декілька важливих системних функцій, що мають, у тому числі, соціальне значення.

По-перше, страхування зумовлює доступність іпотеки для тих, хто може взяти іпотечний кредит, але не встиг накопичити достатньо коштів на початковий внесок у розмірі 20 – 30 % від вартості нерухомості, необхідний для отримання іпотечного кредиту.

По-друге, застосування даного виду страхування дозволяє банкам знизити потенційні збитки по портфелю іпотечних кредитів і тим самим встановити нижчі відсоткові ставки по кредиту, що приводить до помітного його здешевлення для позичальників. Це значно розширює число потенційних позичальників та збільшує обсяги ринку іпотеки.

Страхування іпотечних кредитів у порівнянні з іншими страховими продуктами мають такі *особливості*:

1) страхування іпотечних кредитів тісно пов'язане з окремими складовими інфраструктури іпотечного ринку та напряму залежить від темпів зростання обсягів іпотечного кредитування;

2) має комплексний характер, оскільки може об'єднувати різні страхові продукти з галузей майнового, особистого страхування та страхування відповідальності, захищаючи інтереси кредитора у випадку неплатоспроможності боржника за іпотечним кредитом;

3) захищає майнові інтереси основних суб'єктів процесу кредитування: кредитора і позичальника. Виятком, коли окрім основних суб'єктів беруть участь у захисті майнових інтересів інші суб'єкти (особи), може бути страхування цивільної відповідальності позичальника за зобов'язаннями, що виникли внаслідок завдання шкоди життю, здоров'ю чи майну третіх осіб.

4) у більшості випадків має довгостроковий характер відносин між страховиком і страхувальником. Хоча за іпотекою житла, як і за аграрною та комерційною іпотекою, можливі варіанти отримання кредиту на короткостроковий період на поточні потреби, не пов'язані з інвестиційними цілями;

5) при страхуванні іпотечних кредитів питання про обсяг страхового покриття вирішує кредитор, на відміну від страхування нерухомості, де це здійснюється за власним бажанням власника нерухомості [7].

ВИСНОВКИ

Дослідження сутності страхування іпотечного кредитування та іпотечного страхування доводить, що ці поняття хоча і близькі до страхування іпотечних кре-

дитів, але не тотожні, що пов'язано з фактором вибірко-вості ризиків та суб'єктів страхування, які беруть участь у процесі кредитування.

У результаті здійсненого аналізу наукових праць за темою дослідження запропоновано власне визначення страхування іпотечних кредитів, а саме – це економічні відносини, що забезпечують страховий захист кредитора від ризику невиконання або неналежного виконання позичальником зобов'язань по кредиту під заставу житла.

При обґрунтуванні концептуальних основ страхування іпотечних кредитів виявлено, крім основних, додаткові функції страхування іпотечних кредитів: інвестиційну, соціальну і демографічну, а також визначено специфічні особливості страхування іпотечних кредитів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Про іпотеку: Закон України № 898-IV від 5.06.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>

2. **Лагутін В. Д.** Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2002. – 215 с.

3. **Лютий І. О.** Іпотека: сучасні концепції, тенденції та суперечності розвитку : монографія / В. І. Савич, О. М. Калівошко. – К. : ЦУЛ, 2009. – 548 с.

4. **Базилевич В. Д.** Страхування : підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.

5. **Федорова Т. А.** Страхование : учебник / Т. А. Федорова. – М. : Магистр, 2008. – 1006 с.

6. **Южелевский В. К.** Какая ипотека нужна России / В. К. Южелевский. – Тверь, 2004. – 202 с.

7. **Волосович С. В.** Економічна природа іпотечного страхування / С. В. Волосович // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 5. – С. 188 – 196.

8. **Антонова И. М.** Регулирование рисков кредитных организаций, участвующих в ипотечных программах / И. М. Антонова // Материалы учебно-консультационной ипотечной школы: тезисы докл. – М., 2006. – С. 112 – 123.

9. **Векшин Л.** Класичного іпотечного страхування у нас сьогодні немає / Л. Векшин // Страхування. – 2010. – № 7. – С. 89 – 106.

10. **Копейкин А. Б.** Страхование кредитных рисков при ипотечном жилищном кредитовании (страхование ипотечных рисков) / А. Б. Копейкин, Н. Н. Рогожина. – М. : Фонд «Институт экономики города», 2005. – 94 с.

11. **Годин А. М.** Страхование : учебник / А. М. Годин, С. В. Фрумина. – М. : Дашков и Ко. 2009. – 480 с.

12. **Козлова Е. А.** Система комплексной страховой защиты от рисков ипотечного жилищного кредитования / Е. А. Козлова // Страховое дело. – 2007. – № 2. – С. 32 – 36.

Fedorova, T. A. *Strakhovanie* [Insurance]. Moscow: Magistr, 2008.

Godin, A. M., and Frumina, S. V. *Strakhovanie* [Insurance]. Moscow: Dashkov i Ko, 2009.

Kopeikin, A. B., and Rogozhina, N. N. *Strakhovaniie kreditnykh riskov pri ipotechnom zhilishchnom kreditovanii (strakhovanie ipotechnykh riskov)* [Credit risk insurance for mortgage housing loans (mortgage insurance risks)]. Moscow: Institut ekonomiki goroda, 2005.

Kozlova, E. A. "Sistema kompleksnoy strakhovoy zashchity ot riskov ipotechnogo zhilishchnogo kreditovaniia" [The system of comprehensive insurance protection against the risks of mortgage lending]. *Strakhovoe delo*, no. 2 (2007): 32-36.

[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>

Liutyi, I. O., Savych, V. I., and Kalivoshko, O. M. *Ipoteka: suchasni kontseptsii, tendentsii ta superechnosti rozvytku* [Mortgages: current concepts, trends and controversies development]. Kyiv: TsUL, 2009.

Lahutin, V. D. *Kredytuvannia: teoriia i praktyka* [Lending: Theory and Practice]. Kyiv: Znannia; KOO, 2002.

Volosovych, S. V. "Ekonomichna pryroda ipotechnoho strakhuvannia" [The economic nature of mortgage insurance]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (2011): 188-196.

Vekshyn, L. "Klasychnoho ipotechnoho strakhuvannia u nas syohodni nemaie" [Classic mortgage insurance today we do not]. *Strakhuvannia*, no. 7 (2010): 89-106.

Yuzhelevskiy, V. K. *Kakaia ipoteka nuzhna Rossii* [What does Russia need a mortgage]. Tver, 2004.

Науковий керівник – Татаріна Т. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри страхування ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

REFERENCES

Antonova, I. M. "Regulirovanie riskov kreditnykh organizatsiy, uchastvuiushchikh v ipotechnykh programmakh" [Risk management of credit institutions involved in the mortgage programs]. *Materialy uchebno-konsultatsionnoy ipotechnoy shkoly* (2006): 112-123.

Bazylevych, V. D. *Strakhuvannia* [Insurance]. Kyiv: Znannia, 2008.